

انتشارات گنج علم

ارزشیابی توصیفی در آموزش

نویسنده: لیلا بهداروند

ویراستار: سعید طاووسی

صفحه آرا: سمیرا کایدی

طراح جلد: دلارام پری پیکر

ناشر: گنج علم

چاپ اول: تابستان ۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۶۵-۶۱-۳

قیمت: ۴۸۰۰۰ تومان

نشانی: شیراز، چهارراه ۱۵ خرداد، ابتدای خیابان قصردشت،

کوچه ۱، پلاک ۱

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۴۰۱۷

آدرس سایت: www.gpub.ir

ایمیل: Ganjelpub@gmail.com

«کلیه ی حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.»

سرشناسه	: بهداروند، لایلا، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	: ارزشیابی توصیفی در آموزش / لایلا بهداروند؛ ویراستار سعید طاووسی.
مشخصات نشر	: شیراز: گنج علم، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: ۹۷۸۶۶۲۲۶۹۶۵-۶۱-۳ ریال ۴۸۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۳۷-۱۵۲.
موضوع	: آموزش و پرورش -- ارزشیابی
موضوع	: Educational evaluation
موضوع	: شاگردان -- ارزشیابی
موضوع	: Students -- Rating of
موضوع	: پس خورد (روانشناسی)
موضوع	: (Feedback (Psychology
موضوع	: شاگردان -- ایران -- ارزشیابی
موضوع	: Students -- Rating of -- Iran
موضوع	: آموزش و پرورش -- ایران -- ارزشیابی
موضوع	: Education-- Iran -- Evaluation
رده بندی کنگره	: ۷۵/۲۸۲۲LB
رده بندی دیویی	: ۱۵۸/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۳۵۷۴۴
وضعیت رکورد	: فیبا

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۵	پیشگفتار
۹	فصل اول: ارزشیابی توصیفی
۹	دسته‌بندی ارزشیابی‌های آموزشی در قالب رویکردهای مختلف
۱۸	آسیب‌شناسی نظام موجود ارزشیابی
۲۳	ارزشیابی کیفی - توصیفی
۲۴	مهمترین ویژگی‌های الگوی ارزشیابی توصیفی
۲۴	اهداف ارزشیابی کیفی - توصیفی
۵۴	فهرست محتوا
۵۴	برگ شرح حال
۵۴	خودارزیابی معلم از پوشه‌ی کار
۵۴	خودسنجی و همسال سنجی
۵۵	خودسنجی
۵۵	نکات مهم در اجرای خودسنجی:
۵۶	همسال سنجی
۵۶	شیوه‌های اجرای خودسنجی و همسال سنجی
۵۶	ارزیابی والدین از پوشه‌ی کار
۵۸	محتوا
۶۱	سنجش مشاهده‌ای

۶۳.....	ابزارهای سنجش مشاهده‌ای:
۶۳.....	ویژگی‌های فهرست واریسی
۶۴.....	اجزا و عناصر فهرست واریسی
۷۰.....	آزمون‌ها
۷۵.....	ویژگی‌های آزمون عملکردی
۷۸.....	نکات مهم در استفاده از ابزارها
۷۹.....	فصل دوم: بازخورد
۸۴.....	مفهوم و تاریخچه‌ی بازخورد
۸۶.....	مؤلفه‌های بازخورد
۸۷.....	اصول بازخورد
۹۵.....	نکات قابل توجه در خودسنجی و همسال سنجی
۱۰۱.....	بازخورد کتبی و ارزیابی دانش‌آموزان
۱۰۱.....	شیوه‌ی تولید بازخورد کتبی
۱۰۳.....	شیوه‌ی ارائه‌ی بازخورد در آزمون‌های مداد کاغذی
۱۰۴.....	تقسیم‌بندی دیگری از بازخورد
۱۰۶.....	چه وقتی از چه نوع بازخوردی استفاده کنیم
۱۰۷.....	کانون توجه بازخورد
۱۰۹.....	دریافت بازخورد
۱۱۱.....	واکنش به بازخورد
۱۱۴.....	پیوست
۱۴۷.....	فهرست منابع

مقدمه

یکی از مهمترین دغدغه‌های نظام آموزش و پرورش هر کشوری در ابتدا این بوده است که تمام شهروندان از نعمت آموزش برخوردار گردند و دسترسی تمام شهروندان به مراکز آموزشی امکان‌پذیر گردد. در سال‌های اخیر آموزش و پرورش کشورهای دیگر و در ادامه آموزش و پرورش کشور ما، این دغدغه را به تدریج از رشد کمی به موضوع اساسی‌تری مانند "بهبود کیفیت" تغییر داده و این سؤال را مطرح کرده است که چگونه می‌توان مسیر حرکت دانش‌آموزان را بهبود بخشید؟ این سؤال تغییر دیدگاه از رشد کمی به رشد کیفی و تغییر نوع ارزشیابی از کمی به کیفی را نشان می‌دهد. ارزشیابی به یک فرآیند نظام‌دار برای جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات گفته می‌شود و به این منظور به کار می‌رود که تعیین شود، آیا هدف‌های موردنظر تحقق یافته‌اند یا در حال تحقق هستند؛ و به چه میزانی. محققان ارزشیابی توصیفی را بازخورد^۱ مؤثر قلمداد می‌کنند و آن را چنین تعریف می‌نمایند: "آگاه شدن فرد از فرایند تفکری خود به طوری که بتواند هر زمان که بخواهد، آن را کنترل کند".

محققان و مربیان در ابتدا بر فرایند «شناخت» تأکید دارند، اما "تفکر" نه تنها شامل اعمال شناختی است، بلکه توان کاربرد در زمان‌های مناسب را نیز شامل می‌شود. در واقع وقتی می‌گوییم یادگیری اتفاق افتاده که فراگیر بتواند آنچه را در یک موقعیت فراگرفته، در موقعیت‌های دیگری به کار ببرد؛ یعنی بتواند آموخته‌های خود را به موقعیت‌های دیگری انتقال دهد. در این صورت است که دانش‌آموز به سطح فراشناخت رسیده است. رسیدن به این سطح که از آرمان‌های هر معلمی خواهد بود، نیازمند عامل مهمی تحت عنوان بازخورد

خواهد بود؛ بنابراین برای اینکه دانش‌آموز از فرآیند تفکر خود آگاه شود، باید در فرآیند آموزش دائم بازخورد بگیرد و نسبت به موقعیت خود اطلاع پیدا کند. این بازخورد می‌تواند از معلم، از خود دانش‌آموز و یا دیگر همکلاسی‌ها باشد. معلمان بازخورد را به اشکال متفاوتی نظیر بازخورد نوشتاری، کلامی، حالات و اشارات بدنی، تأیید گفته‌های دانش‌آموز، تشویق و انتقاد اعمال می‌کنند. بازخورد نوشتاری بر اساس پیامدها و نتایج عملکرد دانش‌آموز به او ارائه می‌شود و برای معلم بسیار ارزشمند است.